Uitspraak Commissie van Beroep 2014-013 d.d. 25 maart 2014
(door prof. mr. F.R. Salomons, voorzitter, mr. J.B. Fleers, drs. P.H.M. Kuijs AAG, mr. W.J.J. Los en mr. A. Bus, leden, en mr. M.J. Drijftholt, secretaris)

Samenvatting

Levensverzekering. Verzekerde kapitalen groter dan bedragen genoemd in de polissen?

Klik hier voor de uitspraak in eerste aanleg.

1. De procedure in beroep

1.1 Belanghebbende heeft bij op 11 november 2013 ontvangen brief, nader toegelicht bij een op 28 november 2013 gedateerd aanvullend beroepschrift, de uitspraak van de Geschillencommissie Financiële Dienstverlening (hierna: de Geschillencommissie) van 2 oktober 2013 in het geschil tussen partijen ter toetsing voorgelegd aan de Commissie van Beroep Financiële Dienstverlening (hierna: de Commissie van Beroep).

1.2 Verzekeraar heeft het beroep bestreden bij een op 31 december 2013 ontvangen verweerschrift.

1.3 De Commissie van Beroep heeft het beroep mondeling behandeld op 27 januari 2014. Beide partijen waren aanwezig en hebben hun standpunten toegelicht, belanghebbende mede aan de hand van een pleitnota met bijlage.

2. De procedure in eerste aanleg

Voor het verloop van de procedure in eerste aanleg verwijst de Commissie van Beroep naar de aan deze uitspraak gehechte uitspraak van de Geschillencommissie.

3. Inleiding op de beoordeling van het beroep

3.1 In deze procedure kan van het volgende worden uitgegaan.

(i) Belanghebbende heeft met ingang van 19 september 1982 met verzekeraar twee overeenkomsten van levensverzekering met winstdeling gesloten. Beide hadden als einddatum 17 september 2010. De overeenkomst die in de bestreden uitspraak wordt aangeduid als verzekering ..94 voorzag in een uitkering (verzekerd kapitaal) van f. 126.500,- (€ 57.403,20), terwijl verzekering ..96 voorzag in een uitkering (verzekerd kapitaal) van f. 149.500,- (€ 67.840,15), in beide gevallen: bij in leven zijn van belanghebbende op de einddatum of bij diens eerder overlijden. Aan verzekering ..96 was een lijfrenteclausule gekoppeld.

(ii) Voorafgaand aan het sluiten van deze overeenkomsten heeft een rayoninspecteur van verzekeraar bij brief van 30 augustus 1982 onder meer het volgende aan belanghebbende bericht:

"Zoals met U afgesproken tijdens ons gesprek van hedenmorgen, doe ik U onderstaand de premie-berekening toekomen van de aan bovengenoemde [hypothecaire] lening te verbinden levensverzekeringen, zoals vermeld in de hypotheekofferte van [naam].- Beleggingen dd. 25-08-1982.
(…)

Totaal te verzekeren:	*GOO f 276.000,-*	*jaarpremie f 8.425,44*
	GOO f 149.500,-	*„ 4.929,05*
	GOO f 126.500,-	*„ f 3.496,39*

(…)

Beide verzekeringen zijn vanaf de ingangsdatum geheel winstdelend, wat inhoudt dat bij een constant rendement op Staatsleningen van 8% (thans 10,42%) de uitkering van de niet-geclausuleerde polis voldoende is om de hypotheek af te lossen.

De geclausuleerde polis zal volgens de huidige rekenrente en berekeningsmaatstaven een extra pensioen van ± f 30.000,- moeten opleveren.

Bij 50% I.B. over de "top" bedraagt de netto premie f 5.960,92 per jaar.
Zou U geen lijfrenteverzekering afsluiten, dan zou er worden verzekerd 70% van f 230.000,- = f 161.000,-, waarvoor de jaarpremie f 5.291,09 zou bedragen. Voor f 669,83 meer, hebt U dus een prachtige aanvulling op Uw oudedagsvoorziening. (…)"

(iii) Verzekeraar heeft belanghebbende jaarlijks op de hoogte gesteld van de winst-bijschrijvingen.

(iv) Op 17 september 2010 zijn voor belanghebbende de volgende uitkeringen krachtens de verzekeringsovereenkomsten beschikbaar gekomen:

verzekering ..94:	verzekerd kapitaal	€ 57.403,20
	winst	€ 16.304,47
verzekering ..96:	verzekerd kapitaal	€ 67.840,15
	winst	€ 22.617,95.

3.2 In de procedure bij de Geschillencommissie vorderde belanghebbende in de eerste plaats verzekeraar te veroordelen tot betaling van € 104.369,45 (ofwel f. 230.000,-, het in de brief van 30 augustus 1982 genoemde bedrag van zijn hypothecaire lening). Naar de Commissie van Beroep begrijpt, moet op deze vordering het op grond van verzekering ..94 reeds uitgekeerde bedrag van € 73.707,67 in mindering worden gebracht. Daarnaast vorderde belanghebbende een jaarlijkse lijfrente-uitkering van € 13.613,41 (ofwel het in de brief van 30 augustus 1982 genoemde bedrag van f. 30.000,-) ingaande 17 september 2010, evenals de eerste vordering te vermeerderen met de wettelijke rente.

3.3 De Geschillencommissie heeft de vordering afgewezen. Volgens haar ging het bij het door partijen voorgelegde geschil om de vraag of belanghebbende aan de brief van 30 augustus 1982 de garantie heeft mogen ontlenen dat hij op de einddatum een uitkering zou ontvangen die voldoende was voor het aflossen van zijn hypothecaire lening van f. 230.000,- en voor het aankopen van een extra pensioen van f. 30.000,- per jaar.

Die vraag heeft zij ontkennend beantwoord: uit de polissen en de brief blijkt voldoende duidelijk dat belanghebbende bij in leven zijn op de einddatum recht had op uitkering van f. 126.500,- (€ 57.403,20) en f. 149.500,- (€ 67.840,-) en voorts op winstdeling, terwijl uit de brief van 30 augustus 1982 slechts blijkt dat bij een constant rendement van 8% op staatsleningen de uitkeringen voldoende zouden zijn voor het aflossen van de hypothecaire lening en het aankopen van dat extra pensioen van f. 30.000,-.

4. Beoordeling van het beroep

4.1.1 Belanghebbende bestrijdt het hiervoor in 3.3 weergegeven oordeel van de Geschillencommissie met de, ook al in eerste aanleg door hem ingenomen, stelling dat de brief van 30 augustus 1982 moet worden gelezen in het licht van de, volgens hem, tevoren met de desbetreffende rayoninspecteur van verzekeraar gemaakte afspraak dat een en ander zo zou worden geregeld dat te zijner tijd de hypothecaire lening van f. 230.000,- geheel kon worden afgelost en dat daarnaast een, in verband met een te verwachten "pensioengat" wenselijk, extra pensioen van f. 30.000,- per jaar kon worden verkregen. Dat dit de bedoeling was, blijkt duidelijk uit de brief, aldus belanghebbende.

4.1.2 Tegenover de ontkenning door verzekeraar heeft belanghebbende ook in beroep de door hem gestelde afspraak met de rayoninspecteur niet aannemelijk gemaakt. Enig bewijs voor die afspraak kan, anders dan belanghebbende meent, aan de brief van 30 augustus 1982 niet worden ontleend. Redelijkerwijs kan deze brief immers slechts aldus worden begrepen dat, indien het rendement op staatsleningen ten minste 8% zou blijven, de winstuitkeringen tezamen met de verzekerde bedragen voldoende zouden zijn voor aflossing van de hypothecaire lening onderscheidenlijk een extra pensioen van f. 30.000,-, wat dit laatste betreft: uitgaande van "de huidige [dat wil zeggen: ten tijde van de verzending van de brief geldende] rekenrente en berekeningsmaatstaven".

4.1.3 Belanghebbende stelt wel dat dit hem niet duidelijk is geweest (en koppelt daaraan het verwijt van arglistige verschuiving van marktrisico's naar de argeloze consument), maar in dat geval zou het na ontvangst van de beide polissen, die op het voorblad als verzekerde kapitalen f. 126.500,- (en dus bepaald niet f. 230.000,-) onderscheidenlijk f. 149.500,- vermelden, op zijn weg hebben gelegen dat tijdig kenbaar te maken aan verzekeraar. Dat hij dat heeft nagelaten, dient voor zijn rekening te blijven. De Geschillencommissie heeft de op nakoming gerichte vordering van belanghebbende dus terecht afgewezen.

4.2 De klacht inzake "de in de offerte verzwegen exorbitante kostenstructuur" is eerst in beroep aan de orde gesteld en dient daarom buiten behandeling te blijven.

5. Slotsom

Het beroep moet worden verworpen.

6. Beslissing

De Commissie van Beroep handhaaft de bestreden beslissing.